

قرآن و تربیت

(تفسیر موضوعی میان رشته‌ای قرآن و علوم)

جلد ششم

ابزارهای تربیتی - اعجاز تربیتی

و تفسیر تربیتی سوره‌های حمد، ناس، حجرات، فلق، عصر و کوثر

نگارش

دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی

فهرست مطالب

۱۳	 مقدمه
فصل سیزدهم: ابزارهای تربیتی	
۱۷	 ۱. مفهوم‌شناسی
۱۷	 ۲. تاریخچه
۱۸	 ۳. تقسیم‌بندی ابزارهای تربیتی
۱۹	 ۴. ابزارها
۱۹	 یک: ابزارهای مکتوب
۱۹	 الف) قلم، دوات و نوشته
۲۱	 ب) کتاب‌های آسمانی
۲۱	 ۱. قرآن کریم
۳۱	 ۲. تورات
۳۳	 ۳. انجیل
۳۶	 ۴. زیور داود علیه السلام
۳۷	 ۵. صحف ابراهیم علیه السلام
۳۷	 ج) احادیث معصومین علیهم السلام
۳۹	 د) نامه
۴۱	 ه) پرونده انسان درست‌اخیز (نامه اعمال)
۴۶	 و) لوح محفوظ

فصل چهاردهم: اعجاز تربیتی قرآن

۱. مفهوم‌شناسی ۱۶۷
۲. هماوردطلبی قرآن (تحدی) ۱۷۶
- پ: مرجع ضمیر «من مثله» ۱۷۸
۳. اعجاز علمی قرآن ۱۸۱
- مبانی و معیارهای اعجاز علمی قرآن ۱۸۵
۴. اعجاز تربیتی قرآن ۱۸۷
- الف) پیشینه ۱۸۷
- ب) رویکردها در اعجاز تربیتی قرآن ۱۸۷
- اول: وجود گزاره‌های علمی مطابق واقع (اخبار غیبی) ۱۸۷
- دوم: ایجاد تغییرات (یا انقلاب) به وسیله قرآن ۱۸۸
- سوم: استنباط نظام برتر از قرآن ۱۸۸
- ج) مصادیق اعجاز تربیتی قرآن ۱۸۸
- اول: اعجاز تربیتی قرآن تنظیم قوانین حقوق کودک ۱۸۹
- دوم: اعجاز تربیتی قرآن در شیوه‌های تربیت و دعوت ۱۹۴

فصل پانزدهم: تفسیر تربیتی

- اول: تفسیر سوره حمد با رویکرد تربیتی ۲۰۱
- الف) سیمای کلی سوره ۲۰۱
- ب) تفسیر عمومی ۲۰۳
- ج: تفسیر تربیتی سوره حمد ۲۱۵
- د) آموزه‌ها و پیام‌های تربیتی ۲۲۲
- دوم: تفسیر سوره حجرات با رویکرد تربیتی ۲۲۴
- الف) سیمای کلی سوره ۲۲۶
- ب) تفسیر عمومی ۲۲۸
- ج) تفسیر تربیتی ۲۵۹
- د: آموزه‌ها و پیام‌های تربیتی ۲۸۱

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّذِي هُوَ أَقْوَمُ﴾ (اسراء/ ۹)

مقدمه^۱

قرآن کریم کتاب هدایت بشر به سوی نور، آمده است تا مردم را از تاریکی های جهل، ظلم، شرک و... به سمت نور الهی رهنمون شود. مسیری که با تربیت انسان های ربانی ممکن است؛ از این رو تربیت ملازم هدایت، بلکه تربیت، مقام اجرایی هدایت الهی است که برای نهادینه کردن صراط مستقیم در بین مردم است.

از این رو قرآن به صورت گسترده به مباحث تربیتی (اهداف، مبانی، روش ها، اصول و...) پرداخته است بلکه کل آیات قرآن در پی تربیت انسان های الگوهمچون پیامبران و پیشوایان معصوم است.

این نوشتار در پی آن است که مباحث تربیتی قرآن را به صورت ساختارمند و موضوعی به مخاطبان عرضه کند تا زمینه ساز شکل گیری تفسیر موضوعی میانه رشته ای در این حوزه باشد و گامی کوچک برای خدمت به قرآن و در جهت منویات مقام معظم رهبری - دامت برکاته - برداشته شود که فرمودند:

«ریشه و پایه و اساس علوم انسانی را در قرآن باید پیدا کرد. یکی از بخش های مهم پژوهش قرآنی این است».^۲

۱. این مقدمه در تاریخ ۱۳۹۱/۵/۳۰، دوم شوال ۱۴۳۲ در حرم امام رضا (ع) در شهر مقدس مشهد به نگارش درآمد.

۲. از بیانات مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۲۸ در دیدار با خواهران قرآن پژوه. (دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله خامنه ای: www.khamenei.ir/newspart-print?id=8259&nt=2&year=1388)